

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ

- ASTRONOMİ -

PROJE EDİTÖRÜ: MEHMET AZİMLİ

Kitap Editörü: Yavuz Selim Göl

İLİMYURDU YAYINCILIK: 181

İnceleme-Araştırma

İslam Medeniyetinde Bilim Öncüleri Serisi - 1

ISBN: 978-605-2339-49-7

Kitabın Adı

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ / ASTRONOMİ

Proje Editörü

Mehmet Azimli

Kitap Editörü

Yavuz Selim Göl

Haziran 2021

İç Düzen

İlimyurdu Yayıncılık

Kapak Tasarımı

Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt

Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.

Litros Yolu' Fatih Sanayi Sitesi No: 12/210 Topkapı/Istanbul

Tel: 0212 501 47 63 Sertifika No: 45822

ilimyurdu
yayıncılık ve eğitim hizmetleri Ltd. Şti.

Molla Gürani Mh. Akkoyunlu Sk. No: 36 Fındıklızade-Fatih / İSTANBUL

Tel: 0212 533 05 35 Faks: 0212 631 53 69

www.ilimyurdu.com info@ilimyurdu.com

Sertifika No: 45032

Bu eserin tüm yayın hakları İlimyurdu Yayıncılık ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti'ne aittir.
Eleştirel, makale ve dergilerde yapılacak kısa alıntılar dışında, bu kitabın bir kısmı veya tamamı, yayıncının izni olmadan yayımlanamaz.

mana
YAYINLARI

2021

01 Aralık 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ÇAĞMINÎ (1221) (030727)

Vahit Celal^(*)

*"Astronomiyi Ay-Altı Alemde Bulunan Fiziksel Nesnelere
Açıklamaya Çalışan Âlim"*

Hayatı

İslam medeniyetinin "Yenilenme Dönemi"nde yetişmiş önemli bir bilim adamı olan Mahmud b. Muhammed el-Çağminî'nin hayatı ve ilmî mirası ile ilgili yeterli araştırma yapılmamıştır. Batı'da 19. asrın sonlarında Çağminî'nin "el-Mulahhas fi'l hey'e" adlı eseri üzerine çalışmalar yapılmıştır. Çağminî'nin bu eserinin Almanca tercümesi 1893 yılında A. Hochheim ve R. Rudlov tarafından "Alman Şarkiyat Cemiyeti" adlı dergide yayımlanmıştır. Sovyet Rusya döneminde ise Rus oryantalist B. İ. Belyayev "Arapça El Yazmalar" isimli eserinde ve T. N. Kori Niyazi "Ulughbek'in Astronomi Mektebi" adlı çalışmalarında Çağminî'den de bahsedilmiştir.

"Çağminî" nisbesinden hareketle onun Harezmi'nin küçük bir kasabası olan Çağmin'de 12. yüzyılın ortalarında doğduğu anlaşılmaktadır. Ölüm tarihi hakkında muhtelif görüşler varsa da Carl Brockelmann'a göre 1221 yılında vefat etmiştir.

Çağminî, Anuştegin-Harezmsahlar (1097-1221) döneminde yaşamıştır. 11-13. yüzyıllarda Harezmi bölgesindeki ilmî ortam, Çağminî'nin düşünçesinin oluşmasında etkili olmuştur. Çağminî, eğitiminin ilk safhasını Çağmin'de tamamladıktan sonra eğitimini Semerkand'da sürdürmüştür.

Bilginlere hâmilik geleneğini sürdüren Kutbeddin Muhammed Harezmsah, Anuştegin ve oğlu Atsız'ın Gürgenç'te inşa ettirdiği Meclis-i Ule-

* Doç. Dr., Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, vcelal@bartin.edu.tr